

POSTANOWIENIE

Dnia 4 września 2008 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Henryk Pietrkowski (przewodniczący)

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

SSN Dariusz Zawistowski (sprawozdawca)

w sprawie z wniosku J. G.

przy uczestnictwie Syndyka Banku (...) w W. SA

masy upadłości Banku (...) w N. nad P., S. G. i Z. G.

przy udziale W. G.

o wpis,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 4 września 2008 r.,

zażalenia W. G.

na postanowienie Sądu Okręgowego w R. z dnia 7 lutego 2008 r., sygn. akt IV Ca (...),

uchyla zaskarżone postanowienie.

Uzasadnienie

Sąd Rejonowy w G. po rozpoznaniu skargi na wpis referendarza sądowego polegający na wykreśleniu hipoteki zwykłej obciążającej nieruchomości wnioskodawczyni J. G. i uczestników postępowania S. G. i Z. G., której są współwłaścicielami, uchylił ten wpis i wniosek oddalił. Sąd ten ustalił, że hipoteka została wpisana na rzecz Banku (...) w N. Wierzytelność, którą zabezpieczała nabył w drodze cesji W. G. w dniu 14 listopada 2006 r. W dniu 10 kwietnia 2007 r. złożył wniosek o wpis hipoteki na jego rzecz. Wniosek J. G. o wykreślenie hipoteki wpłynął do sądu w dniu 19 lutego 2007 r. Podstawę tego wniosku stanowił wystawiony przez bank dokument, w którym stwierdzono spłatę kredytu przez wnioskodawczynię. W ocenie Sądu Rejonowego

dokument ten, złożony jedynie w formie kserokopii, nie mógł stanowić podstawy wykreślenia hipoteki, gdyż został sporządzony po dokonaniu przelewu wierzytelności banku na rzecz W. G.

W wyniku apelacji wniesionej przez wnioskodawczynię i uczestników postępowania S. G. i Z. G. Sąd Okręgowy w R. uchylił postanowienie Sądu Rejonowego w G. i odrzucił skargę na wpis referendarza sądowego wniesioną przez W. G. Sąd drugiej instancji uznał, że z uwagi na treść art. 626¹ § 2 k.p.c. nie mógł on uzyskać statusu uczestnika postępowania i zaskarżyć postanowienia o wykreśleniu hipoteki, mimo że złożył wniosek o wpis hipoteki na swoją rzecz. O kolejności wniosku o wpis rozstrzyga bowiem chwila wpływu wniosku do sądu (art. 626⁶ § 6 k.p.c.).

W zażaleniu na postanowienie Sądu Okręgowego w R. W. G. zarzucił nieważność postępowania, naruszenie art. 2 Konstytucji, art. 31 ust. 1 ustawy o księgach wieczystych i hipotece, art. 95 ust. 1 i 3 Prawa bankowego oraz art. 626¹ § 2 i 510 k.p.c. W oparciu o te zarzuty wniósł o jego uchylenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zarzuty zawarte w zażaleniu wykraczają znacznie poza przedmiot zaskarżonego postanowienia, którego podstawę stanowiła ocena, że skarżący nie miał uprawnień uczestnika postępowania w sprawie o wykreślenie wpisu. Rozstrzygnięcie to miało charakter wyłącznie formalny i nie mogło z tego względu naruszać przepisów stanowiących podstawę wykreślenia wpisu (przepisów prawa bankowego i ustawy o księgach wieczystych i hipotece). Rozpoznawanie w tym zakresie zarzutów zażalenia było zatem bezprzedmiotowe. Wymaga też podkreślenia, że uczestnikiem postępowania był syndyk masy upadłości Banku (...) w N. nad P. i nieuzasadniony był zarzut nieważności postępowania związany z naruszeniem art. 60 Prawa upadłościowego. Skarżący zarzucił natomiast trafnie naruszenie art. 626¹ § 2 k.p.c. Wprawdzie usprawiedliwione było stanowisko Sądu Okręgowego, że przepis ten jest unormowaniem szczególnym wobec art. 510 k.p.c. i w porównaniu z nim zawęża krąg uczestników postępowania wieczystoksięgowego, to jednak nieuzasadnione było stwierdzenie, że na gruncie regulacji z art. 626¹ § 2 k.p.c. udział w postępowaniu o wykreślenie hipoteki W. G. był wyłączony, w szczególności z uwagi na brzmienie art. 626⁶ § 6 k.p.c. Fakt, że w świetle tego przepisu wniosek o wykreślenie hipoteki podlegał wcześniejszemu rozpoznaniu nie miał decydującego znaczenia dla oceny, czy osoba, która wcześniej złożyła wniosek o wpis hipoteki na swoją rzecz jest uczestnikiem tego postępowania. Zagadnienie to reguluje wyłącznie art. 626¹ § 2 k.p.c. Z tego punktu

widzenia istotne jest dokonanie oceny, czy stwierdzenie odnoszące się do osoby „na rzecz której wpis ma nastąpić” dotyczy wyłącznie konkretnego wnioskodawcy, w zakresie wniosku złożonego przez tę właśnie osobę, czy też jest to pojęcie szersze, odnoszące się również do innych osób, które w dacie rozpoznania takiego wniosku są również wnioskodawcami, a przedmiotem ich wniosku jest to samo prawo podlegające wpisowi lub wykreśleniu. Przy rozstrzyganiu tej kwestii należy uwzględnić, że art. 626¹ § 2 k.p.c. zastąpił uchylony art. 51 ustawy o księgach wieczystych i hipotece, który przewidywał, że o dokonanym wpisie zawiadamia się wnioskodawcę, osoby na rzecz których wpis nastąpił i osoby, których prawa zostały wpisem dotknięte. Osoby te traktowane były zatem jako uczestnicy postępowania, w którym dokonano wpisu. Na gruncie regulacji z art. 51 ustawy o księgach wieczystych i hipotece Sąd Najwyższy wyraził pogląd, że osoba, której prawa zostały wpisem dotknięte może zgłosić swój udział w sprawie wnosząc apelację od wpisu (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2001 r., V CKN 1841/00, OSNC 2001 Nr 7-8, poz. 113). Nie można przyjąć, aby art. 626¹ § 2 k.p.c. stanowił istotną zmianę regulacji z art. 51 ustawy o księgach wieczystych i hipotece w zakresie określenia uczestników postępowania o wpis w księdze wieczystej. Dlatego też zachowało aktualność wcześniejsze orzecznictwo Sądu Najwyższego dotyczące tej problematyki. Uwzględniając powyższe należy opowiedzieć się za stanowiskiem, że wierzyciel hipoteczny, który złożył wniosek o wpis hipoteki, może być uczestnikiem postępowania o wykreślenie tej samej hipoteki wpisanej na rzecz innego podmiotu, mimo że jego wniosek nie został jeszcze rozpoznany. Z tego względu zażalenie podlegało uwzględnieniu i zaskarżone postanowienie zostało uchylone na podstawie art. 398¹⁵ § 1 w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c.